

1998

þÿ ‘ À ¿ 0 - ½ Ä Á É Ã .

Athanasopoulos, Constantinos GE.

þÿ ‘ 0 ± ´ · ¼ ¯ ± ´ , · ½ Î ½ . • À 1 Ä Á ¿ À · • Á µ Ä ½ Î ½

<http://hdl.handle.net/11728/7240>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΜΠΡΟΣΤΑ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΟΥ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ

Υπό την Εποπτεία του Ακαδημαϊκού
Γεωργίου Βλάχου †

Στην έρευνα και τη συγγραφή των κειμένων συμμετείχαν οι:

Σταύρος Θεοφανίδης
(επιστημονικός υπεύθυνος)
Καθηγητής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

Κωνσταντίνος Αθανασόπουλος
Καθηγητής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

Ιωάννης-Ανδρέας Βλάχος
Στέλεχος Υπουργείου Παιδείας

Γρηγόρης Παγκάκης
Λέκτορας Δ. Π. Θράκης

Όλγα Καμινάρη
Συνεργάτης στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

Βασίλης Κέφης
Δρ. Δημόσιας Διοίκησης Παντείου Πανεπιστημίου

Αθήνα, 1998

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ: ΑΡΙΘΜΟΣ 5

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΜΠΡΟΣΤΑ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΟΥ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ

ΑΘΗΝΑ 1998

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στην παρούσα έρευνα-μελέτη δίνονται αρκετά προχωρημένες θέσεις και επαναστατικές προτάσεις, που, αν εφαρμοστούν αμέσως, θα αλλάξουν σημαντικά την ελληνική Δημόσια Διοίκηση από την «κορυφή» ως τη «βάση» της.

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος Σ. Θεοφανίδης, έγραψε ολόκληρο το **Πρώτο Μέρος**, την περίληψη για τους Λήπτες Αποφάσεων, τις Προτεραιότητες Ενεργειών και είχε την ευθύνη του επιστημονικού συντονισμού και της προσαρμογής του περιεχομένου ολοκλήρου του έργου.

Ο καθηγητής κ. Κ. Αθανασόπουλος παρουσίασε τα εξειδικευμένα θέματα: Αποκέντρωση των Δημοσίων Υπηρεσιών, Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας και το Σύστημα των Δημοσίων Σχέσεων. Ο λέκτωρ κ. Γ. Παγκάκης παρουσίασε ολόκληρο το **Δεύτερο Μέρος** (Κεντρικοί Κυβερνητικοί θεσμοί, Κεντρικά Κυβερνητικά Όργανα της Δημόσιας Διοίκησης, η Οργάνωση της Δημόσιας Διοίκησης και το Προσωπικό της και ορισμένα θέματα Λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης).

Στο **Τρίτο Μέρος** παρουσιάζονται μερικά εξειδικευμένα θέματα με τη συμβολή του στελέχους του Υπουργείου Προεδρίας κ. Ι. Α. Βλάχου, ο οποίος ενίσχυσε τη συγγραφή της μελέτης με πολύτιμο πληροφοριακό υλικό από τις Βρυξέλλες για το Σύστημα Ενημέρωσης-Πληροφόρησης.

Η μελέτη προσφέρει μερικές νέες ιδέες και προτάσεις, ώστε ο **Πρωθυπουργός**, ο οποίος έχει *ex officio* την πρωτοβουλία και ευθύνη της εισαγωγής των διοικητικών μεταρρυθμίσεων σε πολλές χώρες, όπως η Αγγλία και η Γαλλία, να αξιοποιήσει παραγωγικά την παρούσα μελέτη-έρευνα. Με την αντίστοιχη ευθύνη χρεώνεται και ο αρμόδιος Υπουργός Προεδρίας της Κυβέρνησης.

Εκφράζονται ευχαριστίες στον κ. Ι. Ζαφειρόπουλο, στέλεχος της Εθνικής Τραπέζης, για ορισμένα σχεδιαγράμματα της μελέτης.

Η κα Ο. Καμινάρη, Επιστημονική Βοηθός του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου, βοήθησε πολλαπλά την εκπόνηση της μελέτης. Ο κ. Β. Κέφης, αριστούχος του Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης και διδάκτωρ του Παντείου Πανεπιστημίου, προσέφερε πολύτιμη επιστημονική και διοικητική υποστήριξη για την ολοκλήρωσή της. Χωρίς την πολλαπλή συνδρομή της κας Καμινάρη και του κ. Κέφη, η παρούσα έρευνα δεν θα μπορούσε να ολοκληρωθεί.

22. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ

22.1. Εισαγωγή

Τα συστήματα διοικητικής οργάνωσης του Κράτους είναι, ως γνωστόν, πολλά και ποικίλα, όλα όμως έχουν ένα κοινό γνώρισμα ότι δηλαδή κανένα τους δεν εφαρμόζεται κατά τρόπο απόλυτο, δεδομένου, ότι σε κάθε σύστημα υπάρχουν μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα.

Στην Ελλάδα σύμφωνα με το ισχύον Σύνταγμα του έτους 1975/1986 η «Διοίκηση του Κράτους οργανούται κατά το αποκεντρωτικό σύστημα».

Βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα του αποκεντρωτικού συστήματος είναι, κατά τους ειδικούς, η παροχή στα περιφερειακά (διοικητικά) όργανα αποφασιστικής αρμοδιότητας, δηλαδή τα περιφερειακά όργανα έχουν τη δυνατότητα εκ του νόμου και είναι αρμόδια να λαμβάνουν αποφάσεις, οι οποίες είναι αφ' εαυτών εκτελεστές, δεν έχουν δηλαδή ανάγκη έγκρισης από άλλα (Διοικητικώς) ανώτερα (υπερκείμενα) όργανα.

Η αποκέντρωση (αρμοδιοτήτων) νοείται και εφαρμόζεται σε σχέση πάντοτε προς περιφερειακά όργανα κρατικά, είτε γενικής αρμοδιότητας (Γενικοί Διοικητές, Γενικοί Γραμματείς Περιφερειών, Νομάρχες, Έπαρχοι) — γενική διοικητική αποκέντρωση—, είτε ειδικών κλάδων (π.χ. Επιθεωρητές Δασών, Περιφερειακές Υγειονομικές Αρχές) — ειδική διοικητική αποκέντρωση.

«Καθαρά» μορφή αποκέντρωσης είναι η γενική διοικητική αποκέντρωση, η οποία παρέχει με νόμο αρμοδιότητες για λήψη αποφάσεων αφ' εαυτών εκτελεστών στο Γενικό Διοικητή, στο Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, στο Νομάρχη — η καλύτερη περίπτωση.

Δε θα μας απασχολήσουν εδώ τα γνωστά, άλλως τε, σε μικρό ή μεγάλο βαθμό, μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα της αποκέντρωσης, αλλά μόνον και κατά τρόπο συνοπτικό, οι συνταγματικές ρυθμίσεις και οι εφαρμογές της διοικητικής αποκέντρωσης στην Ελλάδα κατά τα τελευταία χρόνια.

22.2. Συνοπτική επισκόπηση

Ως αφετηρία της συνοπτικής αυτής αναφοράς, η οποία επιχειρείται εδώ για να υποβοηθηθεί η καλύτερη απεικόνιση και σκιαγράφηση της υφισταμέ-

νης κατάστασης¹ στον τομέα της αποκέντρωσης διοικητικών αρμοδιοτήτων στη χώρα μας, λαμβάνεται το Σύνταγμα του έτους 1952, κατά το οποίο «η διοικητική οργάνωσις του Κράτους βασίζεται εις την αποκέντρωσιν και την τοπικήν αυτοδιοίκησιν, ως ο νόμος ορίζει» (άρθρο 99).

Υπό το καθεστώς αυτής της Συνταγματικής ρύθμισης έχει εκδοθεί σειρά νομοθετημάτων για θέματα αποκέντρωσης, τα κυριότερα των οποίων είναι ο Ν. 3200/1955 και το Ν.Δ. 3620/1956.

Βάσει αυτών των Νόμων ορίζεται, ότι ο Νομάρχης ασκεί στην Περιφέρειά του τις αποφασιστικές αρμοδιότητες των Υπουργών όλων κατ' αρχάς των Υπουργείων πλην των Υπουργείων Συντονισμού, Εθνικής Αμύνης, Δικαιοσύνης, Εξωτερικών, Εμπορικής Ναυτιλίας και μερικών άλλων, υπό την προϋπόθεση, ότι το υπό ρύθμιση θέμα περιορίζεται στη Διοικητική περιφέρεια του Νομού και δεν απαιτείται, με βάση τυχόν ειδικό (κατά περίπτωση) προγενέστερο Νόμο για τη ρύθμιση αυτή, κοινή απόφαση δύο ή περισσοτέρων Υπουργών κ.λ.

Μπορεί να λεχθεί με βεβαιότητα, ότι με το Ν. 3200/1955 περί Διοικητικής αποκεντρώσεως παγιώθηκε σε ικανοποιητικό, μάλλον, βαθμό η μεταβίβαση Υπουργικών αρμοδιοτήτων στους Νομάρχες και μάλιστα μέσω της Νομοθετικής οδού.

Κατά το «Σύνταγμα» του έτους 1968 «η Διοίκησης² του Κράτους οργανούται κατά σύστημα αποκεντρωτικό, ως ο νόμος ορίζει».

«Το κράτος διαιρείται εις περιφέρειας. Κατά τον διά νόμου καθορισμόν τούτων λαμβάνονται υπ' όψιν αι γενικάί οικονομικάί, πληθυσμιακάί και συγκοινωνιακάί συνθήκαι»³ (άρθρο 120).

Υπό το πνεύμα αυτών των Συνταγματικών ρυθμίσεων το καθεστώς των «Απριλιανών» με το Ν.Δ. 532/1970 επεξετέινε τις αποφασιστικές αρμοδιότητες των Νομαρχών, που είχαν εισαγάγει προ 15 ετών ο Ν. 3200/1955 και το Ν.Δ. 3620/1956.

Ακόμη, επιχειρήθηκε και η εισαγωγή της ευρείας διανομαρχιακής περιφέρειας για ολόκληρη την Επικράτεια, κατά το πρότυπο των Régions της Γαλλίας, που ονομάσθηκε «περιφερειακή διοίκηση» (Ν.Δ. 206/1973), με επικεφαλής Υφυπουργό Περιφερειακό Διοικητή.

1. Βλ. και C. G. Athanassopoulos, *The late regulations in the decentralisation, the Local Government and the Regional Development in Greece*, ECRCA, 1987, v. 2, p. 26.

2. Διάταξη αντίστοιχη του άρθρου 99 παράγρ. 1 του Σ. 1952.

3. Νέα Διάταξη, αλλά ατυχώς η διατύπωσή της, δεδομένου, ότι το Κράτος δεν διαιρείται. Η ορθή διατύπωση θα ήταν: «Η Διοίκηση του Κράτους διαιρείται σε περιφέρειες ή ενεργείται κατά περιφέρειες».

Στις Περιφερειακές αυτές Διοικήσεις οι αποφασιστικές αρμοδιότητες των Νομαρχών εξακολούθησαν να διέπονται από τις προηγούμενες διατάξεις, ενώ ο Υφυπουργός Περιφερειακός Διοικητής είχε αρμοδιότητα μόνο για την απλή παρακολούθηση και έλεγχο νομιμότητας των πράξεων του Νομάρχη.

Οι περιφερειακές Διοικήσεις καταργήθηκαν με το Ν.Δ.241/1973, δηλαδή το ίδιο έτος με το έτος σύστασή τους.

Κατά την περίοδο 1974-1975, ευθύς αμέσως μετά τη μεταπολίτευση του έτους 1974, επανετέθησαν σε ισχύ οι σχετικές για θέματα οργάνωσης της Διοίκησης του Κράτους διατάξεις του Συντάγματος του έτους 1952 (περί των οποίων έγινε ήδη συνοπτικός λόγος) και επανιδρύθηκε το Υπουργείο Βορείου Ελλάδος, ένα είδος ευρύτατης Γενικής Διοίκησης με περιφέρεια αρμοδιότητας όλους τους Νομούς Μακεδονίας και Θράκης, χωρίς όμως να θίγεται η κατά Νομαρχίες αποκέντρωση.

Ο περιφερειακός Υπουργός Βορείου Ελλάδος προικίσθηκε μόνον με αρμοδιότητες συντονισμού των νομαρχιακών αρμοδιοτήτων, παρακολούθησης της υλοποίησης των προγραμμάτων κυβερνητικής πολιτικής και κατεύθυνσης της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης των βόρειων περιοχών της Επικράτειας.

22.3. Παρούσα κατάσταση

Κατά το Σύνταγμα του έτους 1975, όπως αυτό τροποποιήθηκε το έτος 1986, «η διοίκηση του Κράτους οργανούται κατά το αποκεντρωτικό σύστημα. Η διοικητική διαίρεση της Χώρας διαμορφούται βάσει των γαιοοικονομικών, κοινωνικών και συγκοινωνιακών συνθηκών. Τα περιφερειακά όργανα έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα επί των υποθέσεων της περιφέρειάς τους, οι δε κεντρικές Υπηρεσίες, πλην ειδικών αρμοδιοτήτων, τη γενική κατεύθυνση το συντονισμό και τον έλεγχο των περιφερειακών οργάνων, ως νόμος ορίζει» (άρθρο 101).

Με βάση αυτές τις διατάξεις κατοχυρώνονταν και με το Σύνταγμα αυτό ως τις 31.12.1994 οι παραχωρηθείσες κατά το παρελθόν στους Νομάρχες αποφασιστικές αρμοδιότητες και επιτρεπόταν να ανατεθούν σ' αυτούς με νόμο και άλλες ειδικές αρμοδιότητες των κεντρικών Υπηρεσιών.

Υπό το καθεστώς⁴ αυτών των συνταγματικών διατάξεων εξεδόθησαν κατά περιόδους διάφορα νομοθετήματα για την πραγματοποίηση των σχετικών επιταγών και ρυθμίσεων περί αποκέντρωσης κ.λ.

4. Βλ. Const. G. Athanassopoulos, «L'administration Locale en Grece et ses tendances recentes» *La Revue Administrative*, 237, Paris, Juin 1987, p. 267 et.s.

Εδώ θα γίνει, ενδεικτικώς, συνοπτική αναφορά στο Ν. 1235/1982 για την άσκηση της Κυβερνητικής Πολιτικής, σε μία σειρά Π.Δ. με τα οποία μεταβιβάστησαν αρμοδιότητες από τους Υπουργούς στους Νομάρχες, διαιρέθηκε η Χώρα σε Περιφέρειες κ.λ. και τέλος, στον Ν. 1982/1990 για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη.

Με το Ν. 1235/1982 ο Νομάρχης κατέστη ο άμεσος εκπρόσωπος της Κυβέρνησης (και της Κυβερνητικής πολιτικής) στο Νομό (του), πλαισιωνόταν δε από Όργανο λαϊκής εκπροσώπησης, το Νομαρχιακό Συμβούλιο (άρθρο 1).

Ο Νομάρχης, βάσει του Ν. 1235 διορίζεται και παύεται με Π.Δ., το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, αλλά μετά από σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (άρθρο 2).

Ο Νομάρχης, ως το ανώτατο όργανο για την άσκηση της διοίκησης στο Νομό (του), είναι προϊστάμενος όλων των πολιτικών, αστυνομικών και λιμενικών Αρχών του Νομού, πλην των Δικαστικών και των Επιτροπών του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ο Νομάρχης ασκεί όλες τις αρμοδιότητες, τις οποίες ασκούσε μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 1235/1982 ο επί θητεία Νομάρχης, εκτός αυτών που παρακρατήθηκαν για το Νομαρχιακό Συμβούλιο (του Ν. 1235/1982) (άρθρο 3).

Ο υπό την ανωτέρω έννοια Νομάρχης καταργήθηκε την 31.12.1994 με την εισαγωγή του θεσμού της Δευτεροβάθμιας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (ν. 2218/1994, ν. 2240/1994 κ.λ.), αντικατασταθείς υπό του περιορισμένων αρμοδιοτήτων Περιφερειακού Διευθυντή.

Υπό το καθεστώς του Ν. 1235/1982 εκδόθηκε σειρά Π.Δ. με τα οποία μεταβιβάστηκαν αρμοδιότητες Υπουργών στους Νομάρχες. Ενδεικτικώς αναφέρονται τα εξής Π.Δ.:

Π.Δ. 330/1983: μεταβιβάζονται οι αρμοδιότητες του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης στους Νομάρχες για την έγκριση προμήθειας από τους Δήμους και τις Κοινότητες αυτοκινήτων, οχημάτων από το ελεύθερο εμπόριο κ.λ.

Π.Δ. 331/1983: μεταβιβάζονται οι αρμοδιότητες του Υπουργού Εσωτερικών για τη σύσταση Ν.Π.Δ.Δ., που υπάγονται στην εποπτεία των Δήμων κ.λ.

Π.Δ. 332/1983: μεταβιβάζονται οι αρμοδιότητες του Υπουργού Γεωργίας και των προϊσταμένων Διανομαρχιακών Υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας για τον έλεγχο των δικαιολογητικών πληρωμής οικονομικών ενισχύσεων σε μελισσοτρόφους, παραγωγούς ελαιολάδου κ.λ.

Π.Δ. 333/1983: μεταβιβάζονται οι αρμοδιότητες του Υπουργού Ενέργειας και Φυσικών Πόρων για την έγκριση εκμίσθωσης με απ' ευθείας σύμβαση δημοσίων λατομείων αδρανών υλικών σε βιομηχανίες κ.λ.

Π.Δ. 334/1983: μεταβιβάζονται οι αρμοδιότητες του Υπουργού Εμπορίου για τη διαχειριστική εποπτεία των Εμπορικών, Βιομηχανικών Επαγγελματικών, Βιοτεχνικών και Μικτών Επαγγελματοβιοτεχνικών Επιμελητηρίων (με εξαίρεση τα Επιμελητήρια της τέως Διοίκησης Πρωτεύουσας) για την έκδοση αποφάσεων για την εσωτερική διοίκηση των Επιμελητηρίων κ.λ.

Π.Δ. 335/1983: μεταβιβάζονται οι αρμοδιότητες του Υπουργού Εργασίας για το χαρακτηρισμό ως καταστημάτων, χώρων παροχής υπηρεσιών προς το κοινό κ.λ.

Π.Δ. 336/1983: μεταβιβάζονται διάφορες αρμοδιότητες του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Π.Δ. 337/1983: μεταβιβάζονται οι αρμοδιότητες του Υπουργού Συγκοινωνιών για την επιτρεπόμενη εκμίσθωση επιβατικών αυτοκινήτων Δ.Χ. εκτός των διοικητικών ορίων της έδρας τους, για την έκδοση εγκριτικών αποφάσεων για συμφωνίες μεταξύ ΚΤΕΛ και ξενοδοχειακών επιχειρήσεων ή κοινοπραξιών ή συνεταιρισμών ξενοδόχων για μεταφορά επιβατών κ.λ.

Π.Δ. 338/1983: μεταβιβάζονται οι αρμοδιότητες του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας για τον καθορισμό των δρομολογίων των πλοίων στις τοπικές δρομολογιακές γραμμές, για την έγκριση των «κανονισμών λιμένων», για την έγκριση αποφάσεων των αρμοδίων λιμενικών αρχών με τις οποίες καθορίζονται οι ναύλοι στις τοπικές δρομολογιακές γραμμές κ.λ.

Με το υπ' αριθμ. 51 της 6.3.1987 Προεδρικό Διάταγμα, εξ άλλου, που εκδόθηκε κατ' επιταγή του άρθρου 61 του Ν. 1622/1986, η χώρα διαιρέθηκε για το σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και το συντονισμό της περιφερειακής της ανάπτυξης στις ακόλουθες 13 Περιφέρειες:

- Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, έδρα Κομοτηνή, Νομοί 5 (Έβρου, Ροδόπης, Ξάνθης, Δράμας, Καβάλας).
- Κεντρικής Μακεδονίας, έδρα Θεσσαλονίκη, Νομοί 7 (Σερρών, Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής, Κιλκίς, Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας).
- Δυτικής Μακεδονίας, έδρα Κοζάνη, Νομοί 4 (Φλώρινας, Κοζάνης, Καστοριάς, Γρεβενών).
- Ηπείρου, έδρα Ιωάννινα, Νομοί 4 (Ιωαννίνων, Άρτας, Θεσπρωτίας, Πρέβεζας).
- Θεσσαλίας, έδρα Λάρισα, Νομοί 4 (Λάρισας, Μαγνησίας, Τρικάλων, Καρδίτσας).
- Ιονίων Νήσων, έδρα Κέρκυρα, Νομοί 4 (Κέρκυρας, Λευκάδας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου).
- Δυτικής Ελλάδος, έδρα Πάτρα, Νομοί 3 (Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας, Ηλείας).

- Στερεάς Ελλάδος, έδρα Λαμία, Νομοί 5 (Φθιώτιδος, Ευρυτανίας, Φωκίδας, Βοιωτίας, Ευβοίας).
- Αττικής, έδρα Αθήνα, Νομός 1 (Αττικής).
- Πελοποννήσου, έδρα Τρίπολη, Νομοί 5 (Κορινθίας, Αργολίδος, Αρκαδίας, Μεσσηνίας, Λακωνίας).
- Βορείου Αιγαίου, έδρα Μυτιλήνη, Νομοί 3 (Λέσβου, Χίου, Σάμου).
- Νοτίου Αιγαίου, έδρα Ερμούπολη, Νομοί 2 (Κυκλάδων, Δωδεκανήσου).
- Κρήτης, έδρα Ηράκλειο, Νομοί 4 (Χανίων, Ρεθύμνης, Ηρακλείου, Λασηθίου).

Σε κάθε μία από τις Περιφέρειες αυτές προβλέπεται από το Ν. 1622/1986 η λειτουργία ενός Περιφερειακού Συμβουλίου, του οποίου η αρχική σύνθεση είχε ως εξής:

- α) Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας, ως Πρόεδρος.
- β) Νομάρχες των Νομαρχιών, που περιλαμβάνει η Περιφέρεια.
- γ) Πρόεδροι των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων των ιδίων Νομών.
- δ) Ένας εκπρόσωπος των Τοπικών Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων από κάθε Νομό της Περιφέρειας, ο οποίος εξελέγετο, μαζί με τον αναπληρωτή του, από τη Διοικούσα Επιτροπή τους.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας της Αττικής (έδρα Αθήνα) ήταν διηυρμένο και μετείχαν επί πλέον σ' αυτό οι Δήμαρχοι Αθηναίων και Πειραιώς, εκπρόσωποι του Συνδέσμου Βιομηχάνων Αττικής και Πειραιώς, του Τεχνικού Επιμελητηρίου, Υπουργών κ.λ. Επί πλέον, ασκούσε και πρόσθετες αρμοδιότητες για θέματα ρυθμιστικού σχεδίου και προστασίας περιβάλλοντος της περιοχής Αθηνών.

Ο Ν. 2218/1994 διηύρνε τη σύνθεση των Μελών του Περιφερειακού Συμβουλίου προφανώς σε μία προσπάθεια να δοθεί περισσότερος αντιπροσωπευτικός τόνος στη συγκρότησή του. Η νέα σύνθεση (ισχύουσα) έχει ως εξής:

- α. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας, ως Πρόεδρος.
- β. Νομάρχες της Περιφέρειας.
- γ. Ένας εκπρόσωπος από κάθε Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων που περιλαμβάνει η Περιφέρεια, ο οποίος εκλέγεται, μαζί με τον αναπληρωτή του, από τη διοικούσα επιτροπή της Τ.Ε.Δ.Κ.
- δ. Ένας εκπρόσωπος της περιφερειακής οργάνωσης των εξής Φορέων:
 - των Επιμελητηρίων των Παραγωγικών Τάξεων
 - του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος
 - του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος
 - του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος
 - της Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
 - της ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.
 - της Γ.Σ.Ε.Ε.

Όπου δεν υφίσταται περιφερειακή οργάνωση ή η τοπική αρμοδιότητά της καλύπτει μέρος μόνον της χωρικής αρμοδιότητας της Περιφέρειας, οι εκπρόσωποι ορίζονται από τις νομαρχιακές οργανώσεις του Φορέα. Ο τρόπος και η διαδικασία ορισμού καθορίζονται από το αρμόδιο συλλογικό όργανο διοίκησης του κάθε Φορέα.

Στις συνεδριάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου καλούνται και συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου ένας εκπρόσωπος των Υπουργείων Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας, Πολιτισμού, Γεωργίας, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας, Μεταφορών και Επικοινωνιών, και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Επίσης, καλούνται οι Βουλευτές των εκλογικών περιφερειών, που περιλαμβάνονται στην οικεία Περιφέρεια.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο Γραμματέας του Συμβουλίου και ο αναπληρωτής του από τους υπαλλήλους των Φορέων του δημόσιου τομέα, της έδρας του Περιφερειακού Συμβουλίου.

Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών ορίζεται η αποζημίωση των Μελών του Περιφερειακού Συμβουλίου για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις, καθώς και η εκτός έδρας αποζημίωση και οι δαπάνες μετακίνησης των Μελών, που η κατοικία τους δεν ευρίσκεται στον τόπο που συνεδριάζει το Συμβούλιο.

Η θητεία των αιρετών μελών του Περιφερειακού Συμβουλίου είναι διετής.

Αρμοδιότητες και λειτουργίες του Περιφερειακού Συμβουλίου

Το Περιφερειακό Συμβούλιο έχει σειρά αρμοδιοτήτων οι οποίες προβλέπονται υπό του Ν. 1622/1986 (άρθρο 63) και είναι οι εξής:

α) Διατυπώνει προς τους κεντρικούς φορείς του δημόσιου τομέα⁵ προτάσεις για έργα και μέτρα πολιτικής, εθνικής σημασίας, που αφορούν την Περιφέρεια, αλλά εντάσσονται στο μεσοχρόνιο εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα.

β) Καταρτίζει, ύστερα από σχετικές προτάσεις των Νομαρχιακών Συμβουλίων, το μεσοχρόνιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα, στα πλαίσια του μεσοχρόνιου εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος.

5. Βλ. περί της εννοίας του δ. τ. στο: Κ. ΓΕ. Αθανασόπουλος: *Θεσμικό Πλαίσιο Δημοσίων Επιχειρήσεων*, Αθήνα 1988, β' έκδοση 1990, σ. 22 επ. Ακόμη: Κ. ΓΕ. Αθανασόπουλος: *Περιφερειακή Διοίκηση - Τοπική Αυτοδιοίκηση*. Τόμ. Β', Αθήνα 1995, σ. 17 επόμε.

γ) Διαμορφώνει τα πλαίσια για την κατάρτιση των μεσοχρόνιων νομαρχιακών αναπτυξιακών προγραμμάτων της Περιφέρειας, εξειδικεύοντας το μεσοχρόνιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα και εγκρίνει τα μεσοχρόνια νομαρχιακά αναπτυξιακά προγράμματα.

δ) Καταρτίζει το ετήσιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 73 του Ν. 1622/1986.

ε) Αποφασίζει για τα ετήσια νομαρχιακά αναπτυξιακά προγράμματα, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 73 του Ν. 1622/1986.

στ) Κατανέμει τις πιστώσεις του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων για έργα νομαρχιακής και τοπικής σημασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 74 του Ν. 1622/1986.

ζ) Τέλος, διατυπώνει προς τους φορείς του δημόσιου τομέα προτάσεις για έργα και μέτρα πολιτικής, που αφορούν την Περιφέρεια και χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων αλλά εντάσσονται στα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα των φορέων αυτών. Επίσης, γνωμοδοτεί για τα προγράμματα αυτά πριν από την έγκρισή τους.

Για την άσκηση αυτών των αρμοδιοτήτων του, το Περιφερειακό Συμβούλιο υποβοηθείται από την Υπηρεσία Περιφερειακής Ανάπτυξης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, καθώς και από τους (Δημόσιους) Οργανισμούς και τις (Δημόσιες) Υπηρεσίες περιφερειακού επιπέδου.

Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας

Σε κάθε Περιφέρεια συνιστάται θέση μετακλητού Γενικού Γραμματέα με βαθμό πρώτο των ειδικών θέσεων⁶.

Ο Γενικός Γραμματέας διορίζεται και παύεται με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας είναι άμεσος εκπρόσωπος της Κυβέρνησης και υπεύθυνος για την άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής για τα θέματα που αφορούν την Περιφέρεια και ακόμη, προϊστάμενος όλων των πολιτικών, αστυνομικών και λιμενικών υπηρεσιών περιφερειακού επιπέδου.

Το Γενικό Γραμματέα, όταν απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνει ο προϊστάμενος Δημόσιας Υπηρεσίας της Περιφέρειας που ορίζεται από το

6. Βλ. άλλα στοιχεία στο: Const. G. Athanassopoulos: *The late regulations in the Decentralization, the Local Government and the Regional Development in Greece*. Athens 1987, RSA, XXVII E.C., p. 23.

Γενικό Γραμματέα και εάν δεν ορισθεί, καθώς και όταν η θέση του είναι κενή, ο ανώτερος και μεταξύ ισόβαθμων ο αρχαιότερος προϊστάμενος Δημοσίας Υπηρεσίας της έδρας της Περιφέρειας.

Ο αναπληρωτής του Γενικού Γραμματέα, κατά τον χρόνο αναπλήρωσης εξομοιούται πλήρως με αυτόν, έχει τις υποχρεώσεις, ασκεί τις αρμοδιότητες και τα δικαιώματα αυτού και λαμβάνει το ήμισυ των εξόδων παράστασής του.

Ο Γενικός Γραμματέας, όταν απουσιάζει ή κωλύεται, εξακολουθεί να λαμβάνει τα έξοδα παράστασης, που προβλέπονται κατά περίπτωση (άρθρο 50 Ν. 2218/1994).

Το Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας της Αττικής (έδρα Αθήνα) είναι διηυρυμένο και μετέχουν επιπλέον σ' αυτό οι Δήμαρχοι Αθηναίων και Πειραιώς, εκπρόσωποι του Συνδέσμου Βιομηχάνων Αττικής και Πειραιώς, του Τεχνικού Επιμελητηρίου, Υπουργών κ.λ. Επιπλέον, ασκεί πρόσθετες αρμοδιότητες για θέματα ρυθμιστικού σχεδίου και προστασίας περιβάλλοντος της περιοχής Αθηνών.

Η θητεία των αιρετών Μελών του Περιφερειακού Συμβουλίου είναι διετής.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο:

α) Διατυπώνει προς τους κεντρικούς φορείς του δημόσιου τομέα προτάσεις για έργα και μέτρα πολιτικής εθνικής σημασίας, που αφορούν την Περιφέρεια, αλλά εντάσσονται στο μεσοχρόνιο εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα.

β) Καταρτίζει, ύστερα από σχετικές προτάσεις των Νομαρχιακών Συμβουλίων, το μεσοχρόνιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα, στα πλαίσια του μεσοχρόνιου εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος.

γ) Διαμορφώνει τα πλαίσια για την κατάρτιση των μεσοχρόνιων νομαρχιακών αναπτυξιακών προγραμμάτων της Περιφέρειας, εξειδικεύοντας το μεσοχρόνιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα και εγκρίνει τα μεσοχρόνια νομαρχιακά αναπτυξιακά προγράμματα.

δ) Καταρτίζει το ετήσιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 73 του Ν. 1622/1986.

ε) Αποφασίζει για τα ετήσια νομαρχιακά αναπτυξιακά προγράμματα, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 73 του Ν. 1622/1986.

στ) Κατανέμει τις πιστώσεις του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων για έργα νομαρχιακής και τοπικής σημασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 74 του Ν. 1622/1986.

ζ) Τέλος, διατυπώνει προς τους φορείς του δημόσιου τομέα προτάσεις για έργα και μέτρα πολιτικής, που αφορούν την Περιφέρεια και χρηματοδο-

τούνται από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων αλλά εντάσσονται στα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα των φορέων αυτών. Επίσης, γνωμοδοτεί για τα προγράμματα αυτά πριν από την έγκρισή τους.

Για την άσκηση αυτών των αρμοδιοτήτων του, το Περιφερειακό Συμβούλιο υποβοηθείται από την Υπηρεσία Περιφερειακής Ανάπτυξης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, καθώς και από τους (Δημόσιους) Οργανισμούς και τις (Δημόσιες) Υπηρεσίες περιφερειακού επιπέδου.

Σε κάθε Περιφέρεια συνιστάται θέση μετακλητού Γενικού Γραμματέα με βαθμό πρώτο των ειδικών θέσεων. Ο Γενικός Γραμματέας διορίζεται και παύεται με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας είναι άμεσος εκπρόσωπος της Κυβέρνησης και υπεύθυνος για την άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής για τα θέματα που αφορούν την Περιφέρειά και ακόμη, προϊστάμενος όλων των πολιτικών, αστυνομικών και λιμενικών υπηρεσιών περιφερειακού επιπέδου.

Εξ άλλου, σε επίπεδο Περιφέρειας προβλέπεται η κατάρτιση διαφόρων αναπτυξιακών προγραμμάτων ως εξής⁷:

Μεσοχρόνιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα: καταρτίζεται, στα πλαίσια του αντίστοιχου μεσοχρόνιου εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος από το Περιφερειακό Συμβούλιο της αντίστοιχης Περιφέρειας, ύστερα από σχετικές προτάσεις των Νομαρχιακών Συμβουλίων της Περιφέρειας και εγκρίνεται από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, ύστερα από σχετική γνώμη των αρμοδίων φορέων του δημόσιου τομέα.

Μεσοχρόνιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα της Περιφέρειας στην οποία υπάγεται η ευρύτερη περιοχή Αθήνας: το εισηγείται στο Περιφερειακό Συμβούλιο περιοχής Αθήνας ο Οργανισμός Αθήνας.

Ετήσιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα: καταρτίζεται, στα πλαίσια του ετήσιου εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος και των αντίστοιχων μεσοχρόνιων περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων, από το Περιφερειακό Συμβούλιο της αντίστοιχης Περιφέρειας. Για την κατάρτιση του προγράμματος αυτού δεν απαιτείται έγκριση άλλης αρχής.

Ετήσιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα της περιφέρειας στην οποία υπάγεται η ευρύτερη περιοχή Αθήνας: το εισηγείται στο Περιφερειακό Συμβούλιο ο Οργανισμός Αθήνας.

Οι ειδικότερες λεπτομέρειες και ιδίως το περιεχόμενο των ετήσιων ανα-

7. Βλ. άλλα στοιχεία στο Const. G. Athanassopoulos: *The late Regulation in the Decentralization, the Local Government and the Regional Development in Greece*. ECRCA, 1987 v. 2, p. 26.

πτυξιακών προγραμμάτων, οι διαδικασίες αξιολόγησης έργων κ.λ. ρυθμίζονται με Π.Δ., (τα οποία όμως δεν έχουν εκδοθεί ως σήμερα), ενώ με το Ν. 2218/1994 συνεστήθη σε κάθε Περιφέρεια ειδικό Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης προς περαιτέρω ενίσχυση της αποκεντρωτικής αναπτυξιακής διαδικασίας, το οποίο εποπτεύεται από τον Υπουργό Εσωτερικών.

Υπό το καθεστώς πάντοτε των ρυθμίσεων του Συντάγματος του έτους 1975 έχει εκδοθεί μεταξύ άλλων και ο Ν 1892/1990, με τον οποίο επιχειρείται και ο εκσυγχρονισμός και η βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης με την εισαγωγή στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό αποκεντρωτικών διαδικασιών στην λήψη αποφάσεων κ.λ.

Ενδεικτικώς αναφέρονται τα ακόλουθα:

- Σύσταση Γενικών Διευθύνσεων: Με το νέο νόμο και κατά ειδική διαδικασία επιτρέπεται η σύσταση μιας ή περισσοτέρων γενικών διευθύνσεων αναλόγως των αναγκών των Υπουργείων ή αυτοτελών Δημοσίων Υπηρεσιών ή Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ως μονάδων συντονισμού των Διευθύνσεων ή άλλων υπηρεσιών που υπάγονται σ' αυτές. Οι γενικοί διευθυντές έχουν ως έργο τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων, την αξιολόγηση της ακολουθουμένης πολιτικής στην περιοχή ευθύνης τους κ.λ.

Η ρύθμιση αυτή καλύπτει ένα βασικό κενό της υφισταμένης διαρθρώσεως των υπηρεσιών των διαφόρων Υπουργείων και λοιπών Νομικών Προσώπων, δεδομένου ότι δημιουργεί στον αντίστοιχο υπηρεσιακό χώρο μια υπερκείμενη συντονιστική μονάδα η οποία θα αποτρέπει πλέον τη μετατροπή της πολιτικής ηγεσίας των διαφόρων υπηρεσιών σε όργανο συντονισμού του καθημερινού υπηρεσιακού έργου, πράγμα που συμβαίνει δυστυχώς με το ισχύον σήμερα καθεστώς. Η συντονιστική μονάδα διά του γενικού διευθυντού, καλείται όχι μόνο να εποπτεύει την καθημερινή δραστηριότητα των αντιστοιχών υπηρεσιών που υπάγονται σ' αυτή, αλλά και να οργανώσει κατά τρόπο ορθολογικό τις δραστηριότητές τους, να αξιολογήσει τις παραγόμενες υπηρεσίες, να παρακινήσει το υπηρετούν προσωπικό για αύξηση της παραγωγικότητας και να παρέμβει, βεβαίως κατά τρόπο διορθωτικό, όπου αυτό είναι αντικειμενικά αναγκαίο. Όλα αυτά, βεβαίως, λειτουργούν υπό τη βασική και αναγκαία προϋπόθεση, ότι οι εκάστοτε γενικοί διευθυντές θα είναι κατηρτισμένοι, ικανοί, ηθικοί και ανεπηρέαστοι στην εκτέλεση των καθηκόντων τους.

- Μονάδες Στρατηγικού Σχεδιασμού και Αναλύσεως Πολιτικής: Σκοπός των νέων αυτών μονάδων, τη σύσταση των οποίων προβλέπει κατά ειδική διαδικασία ο νέος νόμος, είναι η ενίσχυση του επιτελικού έργου των αρμοδίων υπουργείων στο σχεδιασμό της στρατηγικής και στην αξιολόγηση της Δημόσιας Πολιτικής στον τομέα ευθύνης τους. Οι μονάδες αυτές

υπάγονται κατευθείαν στον αρμόδιο Υπουργό και στελεχώνονται από μονίμους Δημοσίους Υπαλλήλους και ειδικούς επιστήμονες.

Ο νέος θεσμός, άγνωστος έως τώρα, τουλάχιστον σ' αυτήν την έκταση, καλείται να ενισχύσει τον επιτελικό χαρακτήρα των διαφόρων Υπουργείων, να υποβοηθήσει το σχεδιασμό, να υποστηρίξει την υλοποίηση και να αξιολογήσει τις επιμέρους δημόσιες πολιτικές των Υπουργείων, με νέες μορφές δράσεως και νέες τεχνικές, υπερακοντίζουσες τα συνήθη όρια των Υπουργείων και μετουσιούμενες σε διϋπουργικές. Η πρόβλεψη συμμετοχής στις Μονάδες αυτές, ειδικών επιστημόνων, προσλαμβανομένων από την εκάστοτε κυβέρνηση, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, θα παράσχει στην Δημόσια Διοίκηση την ευχέρεια αξιοποίησης των γνώσεων και των εμπειριών ενός αξιολόγου αλλά αδρανούντος επιστημονικού δυναμικού, ενίοτε μάλιστα υψηλής εξειδίκευσεως, το οποίο για πολλούς και ποικίλους λόγους ευρίσκεται επισήμως εκτός της κρατικής μηχανής και σε άλλα, πλην του κεντρικού, διοικητικά επίπεδα.

- Περιορισμός υπογραφών: Η ανάγκη αποκεντρώσεως αρμοδιοτήτων, στην οποία στοχεύει ο επιχειρούμενος από το νέο νόμο περιορισμός των υπογραφών που απαιτούνται για την «παραγωγή» των διαφόρων υπηρεσιακών εγγράφων στο χώρο της Δημοσίας Διοικήσεως, είναι γνωστή. Με το μέτρο αυτό, πέραν των άλλων, εντοπίζεται και η προσωπική ευθύνη των συντακτών του εγγράφου.

- Προγράμματα Επιμόρφωσης Δημοσίων Υπαλλήλων: Με σκοπό την επιμόρφωση Δημοσίων Υπαλλήλων για την επάνδρωση περιφερειακών Υπηρεσιών και την ενίσχυση του θεσμού της αποκέντρωσης, άρχισαν να καταρτίζονται και να εφαρμόζονται σχετικά προγράμματα από το έτος 1951, (Ν. 1811/1951). Δεκαεπτά έτη μετά (Α.Ν. 340/1986) ιδρύθηκε το Κέντρο Μετεκπαιδέυσεως Οργάνων Δημοσίας Διοικήσεως (ΚΜΟΔ) και το έτος 1975 ιδρύθηκε (Ν. 232/1975) η Σχολή Επιμορφώσεως Δημοσίων Υπαλλήλων (ΣΕΔΥ). Με το Ν. 232/1975, του οποίου η συμβολή στην επιμόρφωση των Δημοσίων Υπαλλήλων πρέπει να θεωρηθεί σημαντική, παρείχετο, πέραν των άλλων και η ευχέρεια στα Υπουργεία, στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και στους εποπτευόμενους από το κράτος Οργανισμούς, να ιδρύουν Σχολές επιμορφώσεως κατά κλάδους και να αναδιοργανώνουν τυχόν υφιστάμενες μονάδες τους εκπαιδέυσεως και επιμορφώσεως. Το έτος 1983 ο νόμος 1388 καταργεί όλους τους προηγούμενους φορείς επιμορφώσεως και ιδρύει το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοικήσεως (Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοικήσεως και Ινστιτούτο Διαρκούς Επιμορφώσεως). Το έργο του Κέντρου, έως σήμερα, δεν κάλυψε ούτε τις αρχικές προσδοκίες που καλλιέργησε, ούτε τις ανάγκες της Ελληνικής Δημόσιας Διοικήσεως.

Άλλα μεταγενέστερα νομοθετήματα έχουν εισαγάγει διάφορες «μεταρρυθμίσεις» προς την κατεύθυνση πληρέστερου εκσυγχρονισμού της Δημόσιας Διοίκησης και εγκαθίδρυσης μηχανισμών περισσότερο αποκεντρωτικών (Ν. 1943/1991 κ.λ.). Εκ των πλέον προσφάτων ρυθμίσεων, επισημαίνεται απλώς εδώ η σύσταση του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Δημόσιας Διοίκησης (πρώην Υπουργεία Εσωτερικών και Προεδρίας Κυβερνήσεως).

22.4. Προτάσεις

Με βάση όσα έχουν έκτεθει ήδη, εκτιμάται, ότι το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την Αποκέντρωση είναι ικανοποιητικό. Τουλάχιστον θεωρητικά, όπως έχει σχεδιασθεί μέχρι τώρα.

Πρέπει όμως να ολοκληρωθεί η εφαρμογή του, και, εφ' όσον εξασφαλισθούν ανθρώπινο δυναμικό και υλικά μέσα, να ενισχυθεί υπό το πρίσμα των νέων συνθηκών και αναγκών, τις οποίες αντιμετωπίζει η Χώρα ως Μέλος της Ε.Ε.

Προς τούτο προτείνονται:

α. Ολοκλήρωση των μέτρων και της λειτουργίας των Περιφερειών, ει δυνατόν, κατά το γαλλικό πρότυπο.

β. Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων στη Δημόσια Διοίκηση, στην οποία δεν υπάρχει σήμερα αξιόλογος εξοπλισμός πληροφορικής, χωρίς να αποκλείονται διαφοροποιήσεις στην ισχύ του εξοπλισμού, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε επί μέρους Υπηρεσίας. Εξυπακούεται, ότι το επιλεγόμενο σύστημα θα πρέπει να είναι ενιαίο για όλη τη Χώρα.

Σε πρώτη φάση, λόγω του κόστους του όλου έργου, αλλά και λόγω έλλειψης ανάλογης εμπειρίας (σε ελληνικό επίπεδο), προτείνεται η εγκατάσταση του συστήματος σε ορισμένες Υπηρεσίες, όπου εμφανίζονται σήμερα ιδιαίτερα οξυμμένα προβλήματα ή στην ανάγκη, σε ορισμένες μόνο Διευθύνσεις τους (μετά τον περιορισμό του σημερινού αριθμού τους). Οι επιλογές αυτές (Υπηρεσιών και Διευθύνσεων) μπορεί να γίνουν με διάφορα κριτήρια, όπως: εξυπηρετούμενος πληθυσμός, φύση και όγκος εργασιών κ.λ.